

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: " 9.— " " 4.50 "

Főszerkesztő:

Dr. VARGA LAJOS.

Felelős szerkesztő:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Arany János-u. 2. sz. Telefon 452.

Minden pontokon keresztül.

A város közgyűléséből.

Debrecen város közgyűlése tegnap tüneményes gyorsasággal lefolytatta a szervezeti szabályzatot. Rövid négy óra leforgása alatt elfogadták, megszavazták ezt a nagy munkát, mely Debrecen város nyugodt, biztos fejlődését, zavartalan adminisztrációját lenne hivatva évtizedekre biztosítani.

Már magában véve ahhoz, hogy egy ily óriási fontosságú kérdést gőzróval hajtottak keresztül a város közgyűlési termében — sok szó férhet. De még több kifogás alá eshetik az a mód, amellyel bizonyos hatalmi tekintetekből az ad hoc többség elintézte a javaslattal a város jövő fejlődését, haladását. A gyorsaság volt a fő náluk. Ugy hogy a higgadtabb belátású elemek tegnap, mikor az ellenzék nélkül maradt többség gyors iramban keresztül siklott a szervezet szövevényein, 225 paragrafust számláló tömkelegén, már gondolkodóba estek, hogy vajjon jó munka lesz-e az, amit végeznek. Keletkeztek aztán ilyenformán viták, de ezek is csak a kisebb kaliberű kérdések körül keletkeztek s magukon viselték annak bélyegét, hogy a lényegbe vágó dolgokat nem kívánják bolygatni, csak a kérdés felületén húzódnak meg.

A gyors munkában azután a közgyűlés elsiklott az olyan reális indítvány mellett, mint aminő dr. Kőrösi Kálmáné volt, aki a polgárság jogos érdekeit tolmácsolva, kérte, hogy a közgyűlés arról adjon felvilágosítást annak a közönségnek, melynek képviselőit és érdekeiben működik, hogy a fizetésrendezéssel járó közel negyedmillióshertöbbslet honnan nyer fedezetet?

Erre talán kíváncsi lehet minden debreceni adózó polgár?!

Az előző naphoz mérten sokkal csekélyebb érdeklődés mellett kezdődött tegnap a közgyűlés, melyet három óra után nyitott

meg Wessprémy Zoltán főispán. A megnyitás után azonnal rátértek a szervezeti szabályzat tárgyalására.

Az első szakaszokat az eredeti szövegben vita nélkül fogadta el a közgyűlés.

20—40—60.

A 14. szakasznál Freund Jenő szólalt fel. Kevesli, hogy 20 bizottsági tag kívánására rendkívüli közgyűlés összehívható legyen. Legalább 40, vagy 60 tag kell hozzá szerint.

Bacsó Dezső a régi rendszerhez ragaszkodik.

A közgyűlés úgy döntött, hogy 40 bizottsági tag kívánására hívható össze a közgyűlés. Gyorsan keresztül haladtak a további szakaszokon, csak nagy sokára kezdődött egy kis vita.

Egy kis élénkség.

A városi adóhivatal szakaszainál Komlóssy Arthur azt indítványozza, hogy mondja ki a közgyűlés, hogy az adóhivatali tisztviselők hivatali működésükért sem az államtól, sem magánosoktól jutalmat nem fogadhatnak el.

Az indítványt Freund Jenő dr., Márk Endre felszólalása után elfogadta a közgyűlés.

Ugyane szakasznál igen egészséges indítványt tett dr. Kőrösi Kálmán. Indítványozza, hogy vétessék be a szabályrendeletbe, hogy az adóbefizetések nincsen kivételes hónapokban legyen teljesíthető délután, hanem általában, minden hónapban. Az adózó közönség érdekében elengedhetlenül szükséges. Elég nagy teher az adózás, hát legalább ne jöjjen hozzá az a kellemetlenség, hogy az adózónak keresni kell az időt és alkalmat, hogy mikor teljesítheti terhes kötelességét. — Indítványát elfogadásra ajánlja.

Komlóssy Arthur, Márk Endre felszólalása után Csóka Sámuel tanácsnok felvilágosításokat ad erre nézve és azt mondja, hogy az indítvány kivihetetlen s a könyvesben az indítványozott rendszer nagy zavarokat idézne elő és így megtörténne az, hogy a befizetett adókért másod vagy harmadnapra végrehajtásokat vezetnének be.

Szavazásra kerülén a sor, Csóka Sámuel ismételt felszólalása után az eredeti szöveget fogadták el az indítvánnyal szemben.

Az árvaszékről szóló 69. paragrafusnál hosszas vita támadt a felett, hogy a beosztott irnokok közül hogyan legyen az egyik iktató-kiadó és irattáros. Bészler Károly és dr. Bacsó Dezső felszólalása után az eredeti szakaszt fogadták el.

A mérnöki szakasznál azt indítványozta Komlóssy Arthur, hogy a főmérnök helyettese a városnál legrégebben szolgáló mérnök legyen. Freund Jenő ellene szól az indít-

ványnak. A helyettese a főmérnöknek a műépítész legyen. Ennek a legnagyobb kvalifikációja.

Bacsó Dezső Komlóssy indítványát pártolja. Aczél Géza azt javasolja, hogy a polgármesterre bízzák a helyettesítést. A polgármester jelölje ki a főmérnök meghallgatásával a helyetteset.

A főmérnök szavai után úgy Komlóssy, mint Freund visszavonta indítványát, mire a közgyűlés a tanács javaslatát fogadta el.

A szakbizottságok szakaszainál, illetve a jog- és pénzügyi bizottság tételénél Komlóssy Artúr azt indítványozza, hogy vegyék bele azt is a szövegbe az expressis verbis felsoroltakon kívül, hogy a bizottságnak adatnak ki mindazon kérdések, melyek ide utaltatnak.

Kőrösi Kálmán szerint ez nem helyes szöveg. Így ajánlja: „a felsoroltakon kívül a jog- és pénzügyi bizottsághoz utaltatnak mindazon kérdések, melyeket a tanács ide utalni jónak lát.”

A közgyűlés ezt az indítványt fogadta el.

A felügyelő bizottságról.

A felügyelő bizottság tételénél Roncsik Lajos főszámvevő módosítást indítványoz. Kínagyni kívánja ezt a kitélet a paragrafusból: „A bizottságnak netalán felmerülő számadási vitás kérdésekben véleményadás a kötelessége.”

Márk Endre: Azt indítványozza, hogy a felügyelő bizottságnak csak három tagja legyen s továbbá, hogy a bizottság javadalmazás nélkül működjön. Ha esetleg fizetést mégis adna a közgyűlés a bizottsági tagoknak, úgy csak 400 K évi fizetést. Állapítsanak meg. Elve azonban, hogy semmiféle bizottsági tagnak díjazás ne legyen adható.

A javadalom fenttartását Komlóssy Arthur és Freund Jenő dr. kívánja, azért mert ez a munka speciális szakképzettséget igényel s a tagok felelősséggel tartoznak. Ezt a munkát kiesinyelni nem szabad. Sokszor éjjeleken keresztül dolgoznak a bizottsági tagok a város érdekében.

Schwarz Vilmos reflektál Márk Endrének, kinek kedvenc eszméje, hogy bizottsági tag nem fogadhat el munkájáért javadalmazást. A felügyelő bizottság munkája egy fiktív erős munka, ott számokkal kell dolgozni a tagoknak. Ezt nem lehet össze hasonlítani más bizottságok munkájával, amely utóbbi csupán abból áll, hogy egy-két órát eltöltenek a tagok az ülésen. Azonban azt kijelenti, hogy a felügyelő bizottsági tagokat, kik közé tartozik s is, önzetlenség vezeti felelősségterhes munkájukban s éppen ezért rosszul esik hallania Márk Endre különösen hangzó szavait.

Schwarz Vilmos szavai után mindkét indítványozó visszavonta indítványát s csupán azt az indítványt tartották fenn, mely arra vonatkozott, hogy a felügyelő bizott-

Mrabéczy fest, mos, tisztít!
Debreczen, Széchenyi-u. 42.

ságnak csak három tagja legyen. Ezt el is fogadta a közgyűlés. A javadalmazást meghagyták eredetiben, 600 K évi díjazással.

A színházi bizottság.

A színházi bizottsági tételnél a taglétszámot Márk Endre 18-ra kívánja emelni és a főorvost is be venni kívánja a bizottságba.

Komlóssy Arthur indítványozza, hogy vegyék be a szövegbe azt is, hogy a bizottsághoz nemcsak a színháznak szellemi vezetése, hanem az anyagi ügyeiben véleményadás is tartozzék.

A közgyűlés mindkét indítványt elfogadta. A bizottsági tagok működési idejét egy évben állapították meg.

Iparügyi tanács.

Az összes bizottságok szervezetének leteremtése után Zelinger Ede indítványozta, hogy állítson fel a közgyűlés iparügyi szakbizottságát. A város iparfejlesztése követeli, hogy egy ilyen bizottság alakuljon. A bizottság elnöke szerinte legcélszerűbb, ha a hatodik tanácsnok lenne. A városnak is több ipari vállalkozása van s ez a körülmény is szükségessé teszi ezt a bizottságot.

Kőrösi Kálmán dr. melegen pártolja Zelinger indítványát. Itt az ideje, hogy az iparügyekkel a város is behatóbban foglalkozzon. Minden polgárnak érdeke, hogy Debrecenben hatalmas ipar fejlődjön.

Király Gyula feleslegesnek tartja ezt az újabb bizottságot. A város iparvállalkozásainak külön-külön bizottsága van.

Zelinger Ede reflektál Király Gyula szavaira. A város ezer es ezer vonatkozásban áll az ipari élettel. Példákat sorol fel.

Kovács József polgármester: E közgyűlési teremben nincs senki, ki az ipari kívánalmakat ki nem akarná elégiteni. Most jön az ipartörvény, az ipari tanácsot terem, így nem lehet annak rendelkezései elé vágni.

Kőrösi Kálmán: A polgármester szavai után hozzá járul ahhoz, hogy majd az ipartörvény alkotása után visszatérjen erre az indítványra a közgyűlés, — ha szükséges lesz rá.

Azután áttértek a legutolsó részre. Itt abban történt változás, hogy a legújabb törvény szerint a kerületi orvosokat nem a főispán nevezi ki, hanem a törvényhatóság választja.

Ezt ki is mondta a közgyűlés olyformán, hogy a tisztviselőket életfogytiglan választják meg.

A személyi pótlékról szóló pont második részét, a gyermekek utáni pótlék kihagyását kéri Márk Endre. Komlóssy Arthur azt hiszi, hogy tévedésből maradt benne ez a szakasz a javaslatban. Ennek kihagyását kéri, helyette azonban bevenni kívánja azt, hogy a működési pótlék a nyugdíjba nem számítatik be. — A közgyűlés ilyen értelemben határozott.

Az inkompatibilitás.

A 208 szakasznál nagyobb vita támadt a felett, hogy külön munkáért a tisztviselőnek külön díjazás járhat-e.

Kőrösi Kálmán azon az állásponton van, hogy a köztisztviselő ha a város üzleti vállalkozásánál végez rendkívüli munkát, ez esetben igenis díjazandó. — Ez a méltányos és jogszerű felfogás. Ha a tisztviselő hivatali munkát akár rendkívülit, akár rendest végez, akkor nem illeti meg külön díj, de — ismétli — ha a városnak egy magánvállalkozásánál végez munkát, akkor jogszerűen illeti meg a külön díjazás.

Hasonló véleményt vall Márk Endre. Komlóssy Arthur azon a véleményen van, hogy a tisztviselő semmiféle munkáért, legyen az hivatali természetű, vagy magántermészetű, külön díjazás nem adható.

A közgyűlés nagy többséggel elveti Komlóssy javaslatát. A szabályzatban különben erre nézve nem is vettek be semmit.

A tárgyalás további során Szentesi János azt indítványozta, hogy a gazdasági tanácsai állásra ne kívánjanak jogvégzettséget, inkább felsőbb gazdasági iskolát.

Kőrösi Kálmán felszólalása és indítványa nyomán erre nézve az eredeti szöveget fogadták el.

A közgyűlés végén Márk Endre indítványozza, hogy zárhatározatban mondassék ki, hogy a szabályrendeletnek a tisztviselők javadalmazására vonatkozó része 1909 január 1-én lép életbe.

Komlóssy Arthur lehetetlennek tartja ennek kimondását. Itt nem lehet határidőket kitűzni, elsősorban szorgalmazzuk a dolgot a miniszternél. — Ezt az álláspontot megőrizte is tette a közgyűlés.

Hol a fedezet?!

Midőn a közgyűlés a 217-ik §-nál a tegnap megszavazott tisztviselői fizetéseknek a szervezési szabályzatba való beillesztéséhez ért, dr. Kőrösi Kálmán szólalt fel. Fel-tűnt neki, — ugymond — hogy a

közgyűlés, amikor közel kétszáz ezer koronával emelte fel az új javadalmazások révén a város évi rendes kiadását, e nagy kiadás-emelkedés fedezéséről még csak nem is beszélt, annál kevésbé határozott. A szervező bizottság javaslata is csak a drágasági pótlék címen fizetett összeget mutatja ki fedezetül, holott a drágasági pótlék nem fedezet, hanem ellenkezőleg: szükséglet.

A város polgárságának ezrei nagyon is érthető aggodalommal gondolnak az új kiadási többletre, még olyanok is, akik méltányosnak tartják a tisztviselők fizetésének azt a mértékét, amit a tegnapi közgyűlés megállapított. Ezeket az aggodalmakat csak úgy lehet eloszlatni, vagy legalább csökkenteni, ha a tanács megnyugtatja a polgárságot arról, hogy a tisztviselők fizetés-emelésével járó kiadási többletnek nem pótdó, vagy legalább nemcsak pótdó lesz a fedezete. Ő meg van győződve arról, hogy a város jövedelmeit a meglévő fokozásával és új jövedelmi források nyitásával lényegesen szaporítani lehet s ez a tisztviselői fizetések tekintetével most már elkerülhetetlen is, de a szeptember hóban beterjesztendő jövő évi költségvetésnél még nem lehet a város abban a helyzetben, hogy a létesítendő új jövedelmi források várható eredményét már a legközelebbi költségvetésbe beilleszse. Az első évben bizony csak pótdóval lehet fedezni a fizetésjavítást.

Indokolt dolog tehát alkalmat adni a város vezetőségének arra, hogy a polgárságot már a legközelebbi közgyűlésen is megnyugtathassa az új fizetési szabályzat jövőbeli pénzügyi kihatásai tekintetében.

Erre akar ő alkalmat adni a

Labanc-nóta.

— A „Debrecen” eredeti téréája. —

Írta: Lampérth Géza.

Nem bizonyos, hogy ki szerette ezt a nótát, talán valamelyik furfangos labanc íródiák, talán Pálffy generális; az is meglehet, hogy maga a híres, nevezetes Ocskay brigáderos, aki először eldudolta az ő édes, régi jóakaró bátyja ura, Bertóthy István újváry komendáns fülébe. Mert, hogy ő dudolta el, azt a tulajdon kezeirésével bizonyítja ő kivételme, amint alább megismerjük. Az is kiviláglik majd itt: miért, hogy „nóta” névvel illetjük azt az írást, amelyikről szó esik, holott nincs rövid sorokra tördelve, ámbátor némi vad ritmus lüktet benne s egy-két rim is akad a hosszú sorokban.

Az Urnak 1708-ik esztendejében, szeptember 13-án, tehát mikor már a „császár madarává” változott „Rakóczy villáma” s a „tűz fedelme”, — küldötte Ocskay László Bertóthy Istvánnak ezt a felette érdekes levelet, amely szövege szerint itt következik:

Édes régi jóakaró Bátyám Uram!

Nem kétlem, csudálkoznak sokan az én mostani resolúción, de ha kiki magáta száll és meggondolja elsőben is a maguk dolgait, másodsorban azonban is állapotát, a kiki Isten után vártuk szerencsénket, úgy látom, azok is magukkal jöhetnek. Az Franciának is annyira megcsókent szerencsése, hogy talán a maga országban is nem maradhat mindenütt bekével. Mi pedig Debrecenben és országunkban minémű álla-

potban legyünk, aki okos ember, könnyen által érheti. Mert hazánk jó pénzét alig láthatjuk, a rézpénzzel csak csufolatunk. — A hadak izellenek, mert fizetetlenek. A vármegyék busulnak, mert pusztulnak. És az egész országon is nagyok mód nélkül az adózások, aki miatt az exekuciók is szüntelen keményen sanyargatják mind a nemesseget, mind a szegénységet.

Ha jól meggondoljuk, sok vérrel festett szerencsétlen harcainkat is, vajjon mit remélhetünk egyebet utolsó siralmas romlásunknál?

Isten áldása nincsen rajtunk, mert mód nélkül a régi magyarországi igaz keresztény hit ellen is nagy szabadság adatott ellenkezőnek.

Szálljon azért magába kegyelmed is és jusson eszébe, mely becsületben s állapotban vala ez előtt. Ha nagyobbban nem is, hitemre hasonlóban lehet most is, csak lelkösen, idein és Istenesen gondolkozzon s addig kiváltképpen, míg az Nagyságos Ur Pálffy János uram elő Exellenciája itt a Commundó, kinek is minémű teljes plenipotentiát adott elő Felsége, szememmel láttam és olvastam. Ugy, hogy valaki elő Exellenciájához folyamodnak, a parolájára hajolnak, soha meg bánják, mert elő Felsége mindenkben azokat protegálni és conserválni fogja.

Én Istennek hála, itt bizony már jól vagyok, mert: mind magamnak s tisztjeimnek mind regimentemnek, mind formalis s generalis amnestiaja az elő Felsége kezeirés a pecsétje alatt kezemnél vagyok patenter; jószágaink iránt is hasonló protekciója, úgy

hóbeli fizetésünk is. Nem is kongóval, hanem tallérral s forinttal.

Mindezek fölött nagy bátorságot ad az is, hogy szememmel látom nagy nagy sokasággal s minden hadi készülékekkel való sok szép friss népeit és erős táborát, úgy, hogy százezer török ellen is mind megállhat és mind szerencsésen operálhat.

Többet ennél most nem írok, hagyom a többit kegyelmed ítéletére. Vegye mindezeket jó szívére.

Da um ex Castris ad Sók positik 23 septembris Anno domini 1708.

Kegyelmednek

Illendő és nem ellenkező dolgokban régi jóakaró öccse
Ocskay László.

A szimói bírora bizta Ocskay ezt a levelet: meghagyta neki erős parancsolattal s ráírta kívül a levélre is, te szimói bíró, ezen levelet életed és fejed vesztése alatt küld be, akinek szól!

Bertóthy István kemény, hü kuruc meg is kapta a levelet, feleletet is írt rá hamarosan. Ez volt a felelete:

„Drága öcsém, akárcikől tanultad, szépen dudoltad fulembe labbané nótádat. Olyan szépen, hogy szeretnék érte szívemre szoritani. El nem bocsájtnálak addig, míg ki nem szoritnám belőled azt a hitvány labbané lelket.”

Több „nótát” nem dudolt Ocskay Uram Bertóthy fülébe.

Nemsokára fölötté károgtak Ujvár piacán „nagy fekete hollók” azt az utolsó nótát: „kár, kár, kár...”

következő határozati javaslat benyújtásáról.

„A közgyűlés hívja fel a tanácsot, hogy a főszámvevő közbejöttével a jövő évi költségvetés betervezésével kapcsolatban már a szeptember havi közgyűlésnek tegyen jelentést arról a tisztviselői javadalmazások által előálló kiadási többlet részben vagy egészben való fedezetéről, milyen természetű új jövedelmi források nyitását tartja a jövőben lehetségesnek és célszerűnek.“

Ha a tanács javaslata körül kifejtendő vitából a polgárság arról fog meggyőződni, hogy az új teher csak kisebb részben fog reá hárulni, — ez mindenestre megnyugvással fog hatni a kedélyekre, — ezért ajánlja javaslata elfogadását.

Az elnök az indítványt szavazására tette föl, azonban a közgyűlés szavazattöbbséggel elvetette.

Ezután Weszprémy Zoltán főispán azzal zárta be a közgyűlést, hogy ő személyesen sürgetni fogja az ügyet annak idején a minisztériumban és ha felelkezés nem érkezik be, úgy ígéretet is tehet, hogy az még ez évben megerősítést nyer. A tisztújítás már ezen újabb tervezet alapján lesz kiírható. Különben megköszöni a tagok meleg érdeklődését és munkásságát. Azután Kovács József polgármester mondott köszönetet a tisztviselők nevében, mire a közgyűlés 7 óra után véget ért.

Politikai hírek.

— Fővárosi tudósítónktól. —

A horvát pártok a szokottnál is erősebb őszi kampányra készülnek. A legújabb tervek az, hogy a horvát nemzeti tanácsot szervezzenek. Az eszmét Starcevic Mile, a hírhedt Starcevic-párt (horvát jogpárt) egyik vezére vetette fel és eleinte nem sok figyelemben részesült, de annál többet foglalkoznak vele most. Az őszi okvetlenül megalakul a nemzeti tanács, amelynek olyanforma lesz a működése, mint a magyar koalíció vezérő bizottságáé volt.

Az árva megyei főispán-beiktatás nem folyt le simán. Amikor a beiktató közgyűlés elnöke, Zmeskál h. főjegyző bejelentette Bulla főispán kinevezését, felállott Szikcsák György tót nemzeti képviselő és a maga, valamint pártja nevében bizalmatlanságát fejezte ki az új főispánnal szemben. Erre óriási zaj tört ki. A néppártiak — akik két éve még fegyverközösségben éltek Szikcsákkal — fel rohantak, kiáltottak, öklikkel fenyegették. Az elnök megvonta a szót Szikcsáktól és a helyzet oly fenyegetővé vált, hogy Szikcsák kénytelen volt a termet elhagyni. Szikcsák be fogja jelenteni a képviselőházban mentelmi jogának megsértését és elvtársai külön is interpellálni fognak miatta.

Abrudbányáról távirják nekünk, dr. Vajda Sándor, a magyarigeni kerület képviselője Maniu Gyula és Popovics Dusan orsz. képviselők társaságában ideérkezett, hogy megtartsa programbeszédét. Miután azonban a beszámoló az abrudbányai heti vásár napjára esett volna, a verespataki járás főszolgabírája a beszámolót nem engedélyezte és így Vajda képviselő társaival együtt csendben elhagyta a várost.

Egyház és iskola. Gróf Tisza — Dicsőfi mellett.

A debreceni „Esti Ujság“ egyik legutóbbi számában azt írta, hogy gróf Tisza István az első választást megelőző megbeszélésektől eltekintve — kijelentette volna, hogy második szavazásnál Erőss pártjára áll Dicsőfivel szemben.

Ez a híre az Esti Ujságnak — mint ezt már jeleztük — nem egyéb hazugságnál, amit bizonyít gróf Tisza István alábbi levele, melyet a debreceni református egyház egyik kiválóan lelkes tagjának, vezető emberének küldött.

Ime az irás:

Igen tisztelt Uram!

Az „Esti Ujság“ által számba adott szavakat annál kevésbbé mondhattam, mert mint a *geszt* egyház presbytere szavazatomat Dicsőfi Józsefekre fogom leadni.

Felhatalmazom, hogy e soraimat a nyilvánosság előtt is felhasználhassa. Őszinte tisztfeleletem nyilvánítása mellett vagyok:

Geszt, 1908 aug. 24.

Kész szolgálja:

Tisza István s. k.

Ha egyebet nem tudnánk is Erőss ur jóakaróinak dolgairól, (pedig sokat tudunk!) maga ez az egy levél fényesen bevilágítaná az *ellenkezőik igaz.*

Kortés szemelvények.

— A lelkes kar figyelmébe. —

A „Debreceni Prot. Lap“ kortés fogásaira, melyet ellentmondó rendszertelenség és ugratásra szánt nagy mondások jellemzőnek, bátor vagyok szemelvényekben megadni észrevételeimet:

Ami azon állítást illeti, hogy a D. P. L. állásfoglalása minden ponton győzedelmeskedett, ezt cáfolni nem tartom szükségesnek, elég cáfolat ez ellen az a letagadhatatlan tény, hogy mégis csak Dicsőfi József kapott legtöbb szavazatot. Mi, akik Dicsőfi Józsefet támogatjuk, ha többre nem mehetünk a másodszori szavazásnál, megérjük azazal az eredménnyel is, ha 4 szótöbbségünk végérvényesen konstatálva lesz. Ez esetben a minden ponton győzelmet a D. P. L.-tól, valamint most nem, úgy akkor sem fogjuk irigyelni.

Hogy a D. P. L. többségnek tekinti azt a 227 szavazatot, melyet Erőss 220 egyház részéről kapott a Dicsőfi József 231 szavazatával szemben, mely alig 180 egyház részéről adatott le: ezt az állítást ha nem semmisíti is meg, de mindenestre megingatja a lapnak egy hátrább levő közleménye, melyben — bizonyára tévedésből — a helyes eredmény áll, hogy az első, t. i. Dicsőfi 191 egyház részéről kapott 231 szavazatot. En azon nézetben vagyok, hogy a számokbani lényeges különbség már maga is amellet tészen bizonyoságot, hogy a többség fenti ma-

gyarázása téves, miután a lap ugyanazon számában konstatálja, hogy Dicsőfire nem 180, hanem 191 egyház szavazott.

A számok közötti e lényeges különbség a D. P. L. szavahihetőségét előttem oly súlyosan érinti, hogy szerintem komoly ember a második szavazásnál sem fogadhatja el e lapot magára nézve irányadónak.

Azt mondja aztán lapjában Ferenczy ur, hogy ő a nagyobb egyházak több szavazatának sohasem volt barátja s most is teljes erővel küzd a mellett az elv mellett, hogy a szavazati jog, a lelkesi állásoknak és a presbytériumoknak megfelelőleg szabassék meg s a nagyobb egyházak el ne nyombassák a kisebbeket s a nagyobb gyülekezetek után idegen hatalom ne majorizálhassa egyházunkat magát. Én megvalloim annak idején szintén nem voltam barátja a numerális szavazat behozatalának, de a kis egyházakat a nagy egyházak ellen ugratni épen a szavazás folyama alatt még sem tartom ildomosnak; azt az állítást pedig, hogy a nagyobb gyülekezetek után idegen hatalom majorizálná egyházunkat, olyan vádnak vagyok kénytelen minősíteni, melytől még Ferenczynek is meg kellene kimőlnie egyházi életünket.

Nekünk fennálló egyházi törvényeink mellett egyaránt kedvesek és tisztességesek a kis és nagy egyházak szavazatai s viszont nem itéljük el sem egyiket, sem másikat, ha jelöltünkre nem szavaz, folyton figyelünk mi legigazabb mesterünk szavára: „mert, ha azokat szeretik, akik titeket szeretnek, miósoda jutalmát veszitek annak?“ „nemde a farkarok is nem azt mivelik-e?“ És végre is, ha külső eszköz és lárna nélkül is, de úgy gondoljuk, hogy Ferenczyék is szereték volna megnyerni a magok részére a nagy egyházak szavazatait, mire való tehát a nagy egyházak elleni dörgedelme, nyilvánvaló, hogy ez semmi egyéb, mint a kis egyházak megnyerésére irányuló taktika. Különben, mint az E. L. szavazatának 227 száma, addig a D. J.-re esett szavazatok által képviselt lelkek száma közel 70 ezerral több mint az E. L.-ra esett szavazatok által képviselt lélekszám!

De tán ennyi elég is lesz mára. Holnap esetleg folytatjuk...

A debreceni ref. tanítóképző-intézet gyakorló iskolájába a beiratkozás szeptember hó 1. és 2. napjain történik. Az előjegyzett növendékek a tandíj fizetést e hónap folyamán is eszközölhetik a főiskola háznagyhi hivatalában s majd a nyugtával jelentkezzenek a gyakorló tantermében. Az újonnan felveendő tanulók, szüleik kíséretében a fenti 2 napon keresztelevelet és himlő ujjraoltási bizonyítványt is hozzanak magukkal. Debrecen, 1908. augusztus hó. Az igazgatóság.

József főherceg és Arany János.

Arany-szobor a Margitszigeten.

(Fővárosi tudósítónktól.) József főherceg, a nagy palatinus unokája, aki a magyarok iránt való szeretetét és rokonszenvét örökség gyanánt vette át öregapjától és apjától, szobrot fog állítani Arany Jánosnak, a nagy magyar költőnek a Margitszigeten.

A főherceg elhatározása minden körülmények közt igazi örömet fog kelteni a magyarság minden körében. De különösen irodalmi körökben. Mert talán annak a kezdetét jelenti ez az elhatározás, hogy udvari körökben annak a tudatára ébrednek, hogy van magyar irodalom is és az irodalomnak nagy képviselői, akik megérdemlik a meg-

Kiválóságukról ismert, kiállításokon is első díjakkal jutalmazott elsőkézből, feltétlen jóállással árusítjuk.

borsajtóinkat Péterfia-u. 73. sz. alatti raktárunkon „Debreczeni Vasöntőde és Géplakatosság“.

emlékezést és megérdemlik, hogy nevük és emléküik kultuszát fenntartsák.

Egy újságíró kérdésére, hogy mi indította József királyi herceget arra, hogy a nagy magyar dalköltőnek szobrot állíttasson, Libits udvari tanácsos a következőket mondta:

— A királyi herceg legszebb gyermekkori visszaemlékezései közé sorolja azokat a napokat, amelyeket Arany János mellett töltött el. Amikor istenben boldogult apja a királyi hercegnek a Margitszigeten tartózkodott, az öreg ur mindig a tölgyek felé irányította az utat, arra a helyre, ahol Arany János legszívesebben tartózkodott. Itt kívánja fölállíttatni József főherceg a nagy magyar költő szobrát.

Amikor a költő közelébe ért a magas-rangu család, a főherceg előzékenységgel mindannyiszor megkérdezte a gyöngye látású költőt.

— Kedves Arany uram, nem háborgatjuk csöndes magányában?

A költő a hangot fölismerte, boldogan sietett látogatói elé, akik gyakran szállodai szobájában is fölkeresték.

A megboldogult főherceg rendszeren nyelvésszeti és költészeti kérdéseket tárgyalt Arany Jánossal. Valószínű, hogy a költő hagyatékában akadnak levelek a néha József főhercegtől, amelyben a magyar verselésről értekezik.

A főherceg ugyanis nemcsak a cigány-nyelv, hanem a cigányzene iránt is nagy érdeklődéssel viseltetett és önálló elmélete van a magyar verselési technikáról. A teória a nyelvi és zenei prezódia harmoniáján alapul. A főherceg által fölállított elmélet mód-föfölt érdekelte a költőt, akiről tudvalevő, hogy milyen szeretettel törekedett arra, hogy kikutassa a magyar poézis törvényeit. Amde a főherceg nemcsak a költőt tisztelte Aranyban, hanem különösképpen az előkelő jellemet és az erkölcsi tökéletességű puritán férfit. Ha Aranyról beszélt, ezeket szokta mondani:

ber!

Ilyen, a költőt és embert tisztelő, környezetben volt módjában a fiatal királyi hercegnek megszeretni a költőt magát, majd később annak munkáit, amelyek mindegyikéből az a kedély sugárzott ki, amely Arany János költészetét olyan napsugarassá teszi. Ma már a királyi herceg gyerekei is nagy szeretettel olvassák a Toldit és szavalgatják az arany-balladákat. A főhercegasszony Arany költeményeinek német fordítását rokonaihoz küldte Bajorországba.

Karambol a debreceni pályaudvaron.

Ismét hibás váltóállítás.

Összeütközött tehervonatok.

Mostanában már úgy látszik napirenden vannak a vasúti szerencsétlenségek. Ma innen, holnap onnan hallunk valami kisebb-nagyobb karambolról, kisiklásról, szerencsétlenségről.

A legtöbbnek hibás váltóállítás az oka. Ideje volna már egyszer orvosolni ezt a türehtelen állapotot. Mintha a véletlen maga is beakarna bizonyítani az eddigi rendszer tarthatatlanságát. Legutóbb a debreceni pályaudvar volt a színhelye ilyen katasztráfnak. Szerencse még, hogy csak tehervonatok ütköztek össze, különben végzetes következményei lehettek volna a szerencsétlenségeknek.

Tegnap reggel a Hadház felől reggel nyolc órakor érkező vonat összeütközött a pályatesten álló rendes tartalék vonattal és pedig oly erővel, hogy egy a tehervonat, mint a tartalékvonat megrongálódott s a pályatestet is hosszantartó munka után tudták rendbehozni.

Az összeütközés hibás váltóállítás következtében történt. A tehervonatnak a harmadik vágányon kellett volna bejönni, azonban a váltóállítás miatt a második vágányra kanyarodott és egyenesen beleszaladt az ott álló tartalékvonatba.

Iszonyu következményei lettek az összeütközésnek. A hatalmas reccsenés, roppanás minden kiáltásnak a zaját túlharsogta. A pályaudvaron óriási zavar támadt. A vasúti alkalmazottak össze-vissza szaladgáltak. A tehervonat részben erősen megrongálódott, részben romokban hevert a pályatesten. Két kocsis pozdorjává zuzódott. A rajta levő buzarakomány pedig az összeütközés folytán felszakadt szakokból kifordulva terült el a földön. Megrongálódott több helyen a pályaudvar sine is.

Hogy a szerencsétlenségnek súlyosabb következményei nem lettek, annak tisztán a véletlenség volt az oka.

A tehervonat ugyanis meglesített menetben rohogott be, mert így az összeütközés pillanatában a rajta levő vasúti személyzet leugorhatott s emberéletben kár nem esett.

Délután három óráig tartott, míg a kocsiomokat el tudták takarítani, a megrongálódott pályaudvart rendbehozták és szabaddá tették.

Az államvasutak debreceni üzletvezetője a karambol ügyében azonnal nyomozást indított. A nyomozás fogja megállapítani, hogy ki felelős a karambolért.

Színház.

* **Debreceni színésziskola.** Solymosi Elek, a debreceni színésziskola igazgatója, a fővárosból Debrecenbe érkezett s most már állandóan itt marad nálunk. Tegnap délután három órakor megkezdődtek a felfüggesztett színésziskolai beiratkozások, valamint a szavalás és szónoklás külön tanfolyamára való beiratkozások is lesznek, a Dárabos-utca 1. sz. alatt van. Solymossy Elek, mint művészember, jelentős szerepet játszott a magyar színházban s zajos, nagy sikerek fűzték a Népszínház színpadához. Mostani vállalkozását — mint házagpótló intézményt — nagyon ajánljuk a közönség figyelmébe.

* **A szigeti szezon.** A máramaroszi szigeti szezon igen élénk s a közönség kedvvel látogatja a színházat. A heti műsor a következő: 26-án szerdán Szabinók elrablása vigjáték. Gyöngyi Jolán és Gyöngyi Izsó felléptével. — 27-én csütörtökön Milliárdos kisasszony operette. Gyöngyi Jolán és Gyöngyi Izsó felléptével. — 28-án pénteken Tatárjárás operette. — 29-én szombaton Tündérszerlem operette. Ujdonság béreletszünetben. — 30-án vasárnap délután Vig özvegy operette. Zilahyné S. Vilma felléptével. 31-én vasárnap este Tündérszerlem operette.

A bősörményi nagy botrány.

Szenzációs leleplezések a főkapitányról.

Kelemen Gábor ügyei.

Megemlékeztünk már a tegnapi számunkban röviden arról, hogy a bősörményi főkapitány lemondott állásáról. Felfüggesztették lemondását tekintetbe nem véve és megindították ellene a fegyelmi vizsgálatot. Az ügynek azonban szenzációs háttere van, a botrányoknak és a leleplezéseknek egész seregével, amelyek halomszámba kerülnek elő.

Bősörmény egész közönségét nagy izgalomban tartja az eset.

Kelemen Gábor főkapitányról ugyanis a visszaélések egész sorozata került napfényre. Lépten-nyomon visszaélt polgártársai bizalmával és hivatalát meg nem engedett uton való vagyonszerzésre használta fel.

A terhelő akták most már az illető hatóság kezei közt vannak és rövidesen nagy fordulat fog beállani a főkapitány ügyében.

Mindeddig nem mert felszólalni ellene senki sem. A főkapitány valósággal terrorizált mindenkit és jaj volt annak, aki ellene szegült. Most végre azonban lerántották a leplet bűnös üzemleiről.

Tegnapelőtt közgyűlést tartott Bősörmény város képviselőtestülete. Az ülés drámai fordulatot hozott, mivel Paksy Károly ügyvéd a nyílt színen szemébe vágta a főkapitánynak bűneit.

Valóságos philipikát mondott ellen. A közgyűlési tagok szörnyűködve halgatták a bünkrónikát. Kelemen Gábor még csak védekezni sem tudott a rettenetes vádak ellen. Szokott halványan ült a székeben, később valami mentség felét rebegett a közgyűlés előtt. A nagy zajban meg sem hallgatta senki Erre lemondott az állásáról — legalább azt mondják a közlemben levők — és lopva távozott a teremből.

Az egész város nagy felháborodással tárgyalja a főkapitány üzemleit, aki csak úgy akart volna engedélyezni egy üzletágat, ha nagy összegű pénzzel fizetik meg szíves-ségét. Ezt nem csak nyíltan kijelentette, hanem követelte is.

A vállalat engedett a kényszernek, de kijelentette, hogy pénze nincs tehát csak váltót adhat. — Kelemen Gábor leszámítottatta a váltót. Tejtét megrendítő cynikus-sággal ismerte be. — A leleplezett panama után derült ki bűneinek többi sora. Szám-talan visszaélés terheli lelkét. Engedélyeknek pénzért való adása, vesztetetés, a legnagyobb mérvű denunciació, kegyetlenségek jellemzik működését.

Mindezek már az illetékes hatóságok kezei között vannak. A legszigorubb, példás eljárást fogják megindítani Kelemen ellen.

Hirek.

— **Személyi hírek.** Végh Gyula rendőrfőkapitány Póstyéből haza érkezett, de csak a tegnapi közgyűlésre. — Dr. Meskó László államtitkár tegnap Debrecenben időzött.

— **A debreceni gazdakörből.** Hortobágyi Ernő, a gazdakör főjegyzője nyaralásából visszaérkezett és a mai naptól kezdve átvette a főjegyzői hivatal vitelét.

— **Lajos napja a rendőrségen.** A jó öreg rendőrségi épület is megérezte, hogy tegnap Lajos napja volt — ezek úgy kongott a máskor lármas épület az ürességtől. — A tisztviselők nagyot ittak a Lajosok egészségére, ne meg a fizetésrendezés örömeire. Sok panaszos sirathatja most annak a régi szőlőnek az igazságát, hogy „nem lehet az ember fából, ki kell rugni a hámfából.” Ittak is azután nagyokat le egészen az utolsó rendőrig.

Iparostanoniskolai tanítók Debrecenben. A magyarországi iparostanoniskolai tanítók vasárnap nagy érdeklődés mellett tartották meg Budapesten első közgyűlésüket. A közgyűlésen elhatározták, hogy a jövő évi nagygyűlést Debrecenben tartják meg. A jövő esztendőben tehát ismét egész sereg kongresszusban lesz részünk.

Vanger Sándor és Társa Batthyány-u. 1.

Párisi mintára berendezett női ruha készítési műterme megnyílik szeptember hó 1-én.

— **Lóhalálában.** Ily című vezércikkünkre vonatkozólag vettük a következő nyilatkozatot: A „Debrecen” tegnapi számának vezércikkében azon állítás foglaltatik, hogy két oldalu megállapodás — paktum — létesített volna a városi szervezeti szabályzat tárgyalására s mi ezen paktumot megszegjük volna. A cikk írója jelen volt azon pártértekezleten, tehát tudnia kell, hogy paktum nem jött létre sőt ellenkezőleg az ide vonatkozó tárgyalás során egész határozottsággal kifejezve lett, hogy paktumról szó sem lehet s csak oly irányú nyilatkozat tétetett, hogy ha a szervezeti szabályzat hétfőn le tárgyalatik a mi részünkről nem lesz akadálya annak, hogy a fizetésrendezési része a szabályzatnak néhány nappal később tárgyalassék. Egyébként, ha ezt tekintik paktumnak a „Debrecen” ezt a paktumot nem mi szegtük meg. Tessék elolvani a Márton Imre ur indítványát, melyet a „Debrecen” tegnapi száma is közöl a harmadik oldalon s bárki megállapítja, hogy az ő indítványa homlokegyenest ellenkezik a mi nyilatkozatunkkal, melyet a „Debrecen” paktumnak jelez. Ennyit kívánunk a közönség tájékozásául kijelenteni. Debrecen, 1908. augusztus 25. Kovács József s. k. polgármester, Vecsey Imre s. k. főjegyző. Oláh Károly s. k. tanácsnok. Aczél Géza s. k. főmérnök. — Nyilatkozatra megjegyzéseinket holnapra tarjadják fenn.

— **Iparosok figyelmébe.** Az ipartestület 4. tagjai értesítették, hogy az új ipartörvénytervezet második része folyó hó 26-án (szerdán) és a következő napokon, mindenkor esti 8 órától kezdve, a testület disztermében fog tárgyalatni. A hová és amikorra az összes érdeklő iparosok meghivatnak. Az ipartestület elnöksége.

— **Zeneiskola és országos m. kir. zeneakadémiai előkészítő tanfolyam Debrecenben.** P. Nagy Zoltán, a debreceni főiskola zenetanára, államiok képzésű okleveles zenetanár a következő felhívást intézi Debrecen közönségéhez: Tíz esztendő tanúsága szerint városunk zenei előhaladásának egyik igénytelen, de lelkes munkása voltam. Az eredmény elbírálása a nagyközönség ítélőszéke elé tartozik. Egy körülményből azonban, szerénytelenség nélkül következtethetek a bírálat nemes voltára; abból t. i., hogy magántanítványaim száma évről-évre növekedett s a jelentkezés az utóbbi időkben olyan arányokat öltött, hogy abból munkálkodásom szélesebb körben leendő kiterjesztésére kell buzdiást merítenem. Ez okból egy teljes zeneiskola felállítására határoztam el magam. E tanintézetben követendő elveim ugyanazok lesznek, melyek Debrecen város közönségének eddigi elismerését megszerezték számomra. Kapcsolatban egy nálunk teljesen új intézményt állítok fel: az országos m. kir. zeneakadémiai előkészítő tanfolyamot, melynek célja az, hogy a zenei pályára lépőknek, a kir. zeneakadémiai felvételi vizsga lehetővé tételének. A beiratkozás folyó hó 28-án veszi kezdetét, délelőtt 9—12, délután 3—5 óráig. A felvételi vizsgálat díjtalan, a beiratási díj 5 korona. Havtandij az alsó osztályokban 8, a felső osztályokban 10 korona. Helyiség: Hatvan-utca 7. szám, emelet. A kiváló tanár eddigi működése teljes garanciát nyújt arra, hogy a közönség lelkesen fogja támogatni az új intézményt.

— **Garázdkodó csendőrök.** Lippáról jelentik: A szomszédos Alios községben tegnap hajnalban Faragó János és Kocsis Antal csendőrök egy éjjeli mulatságból hazamenet Vada nevű éjjeli őrrrel szóváltásba elegyedtek. Mivel a csendőrök valószínűleg nem voltak teljesen józanok, az éjjeli őrről Faragó csendőrtől szóváltás közben elvette szuronyát és öt több helyen saját szuronyával megszúrta. A másik csendőr pedig a helyett, hogy segítségére lett volna társának, elfutott és a csendőrkaszánya padlásán felakasztotta magát. A megszurt csendőr, mi-

vel segítség nem volt közelében, elvérzett. A vizsgálatot megindították.

— **Vérmérgezést kapott fiu.** A debreceni kórházba ma reggel az édes anyja beszállította Egyekről Bódi Máttyás tizenöt éves fiút, aki pipaszárégetés közben egy hegyes végű forró vassal balkeze két ujját véletlenül átszurta. A szerencsétlenül járt fiu vérmérgezést kapott, úgy, hogy a két ujját le kell vágni.

— **Véres verekedés.** Ma kora reggel a Bocskai-téren nagy verekedés történt. A vitéz kereskedőségét Szigeti Papp Józsefnek hívják. Ma reggel már ittas állapotban betért Rankai György Bocskai-téri kocsmájába, ahol pálinkát ivott. Később ugyancsak betért a vendéglőbe Szabó Sándor napszámos, aki nem épelméjű ember és ő is pálinkát ivott. Azonban a kért ital árát nem fizette ki és úgy távozott a kocsmából, amit Szigeti Papp József észrevett és utána futott a félkegyelmű embernek. Amint utólrte, rátámadt, agyba-főbe verte, a földre teperte s ott rátaposott, majd pedig összerugdosta. A hősködő kereskedőségét ellen a rendőrség szigorú eljárást indított.

— **Leleplezett sikkasztó.** Biró Géza köztisztviselési vállalkozó feljelentést tett tegnap a rendőrségen K. Jenő nevű cégvezetője ellen. Azt állítja, hogy a hűtlen cégvezető már több mint egy hónapja sikkasztja el a befolyt pénzeket. A sikkasztott összegek állítása szerint több mint 300 koronára rugnak már eddig is, de még gyanúja van, hogy többet is elkezelt. A rendőrség megindította az eljárást a hűtlen cégvezető ellen, aki töredelmes vallomást tett.

— **Gyilkossági kísérlet.** Dáváról jelentik nekünk: Dáván, az aranybánya mozdonyvezetőjének lakására a múlt éjjel ismeretlen tettes betört és az ágyban alvó mozdonyvezető felnőtt fiát egy nagy konyhakéssel meg akarta gyilkolni, de a kés megcsuszott, a fiatalemberen kisebb sebet ejtve. A merénylet ezután ellillant. Valószínű, hogy a merénylet valamelyik bányafelügyelőt akarta meggyilkolni, de az ajtót eltévesztette. Az utóbbi időben a felügyelők több bányász feljelentettek aranylopás miatt és azóta ez már a harmadik merénylet. A merénylet a mozdonyvezető lakásának ajtajára krétával ezt írta: Megöllek, ahol találak és orrodát elküldöm emlékül. A csendőrség nyomozása eddig nem járt eredménnyel.

— **Felhívás.** A ref. felsőbb leánynevelő-intézet növendékei közül, akik egyeseket teljes ellátásra magokhoz venni óhajtanak ebbeli szándékukat jelentésként be naponként délelőtt 11—12-ig dr. Matolcsy László felügyelő tanárnál.

— **Szénzállítás a vasutnak.** A máv. igazgatósága jelenti: Vonatkozással az 1909. 1910. és 1911. évre szállítandó pirszénre kiadott pályázati felhívásunkra pótlólag közöljük, hogy az ott felsorolt évenként szállítandó mennyiségek tévesen lettek kitüntetve, amennyiben az évenként szállítás alá kerülő mennyiségek a következők: 775 tonna dió pirszén, 975 tonna kocka pirszén, 500 tonna darabos pirszén. Az ajánlati felhívásban felsorolt többi feltételek változatlanul maradnak.

A legdivatosabb sétabotok Mentze Henrik áruházában a legolcsóbbak.

Chewreaux és Box-bőr NŐI CIPŐK

Magas szárral.

Párja:

10 K.
15 K.

Kizárólag

Mandel Lipót

cégnél.

Sikkasztó postatiszt.

15,000 koronát sikkasztott.

(Saját tudósítónktól.) Feltűnést keltő letartóztatás történt Ó-becsen. Csernay Géza postatiszt, aki rövid idő óta volt szolgálatban az Ó-becsei postán, — duhajkodásairól híres volt a mulatozó ifjuság körében. — A minap is hét mértföldre szóló ricsajt rendezett, miközben sorra járta Ó-becse valamennyi kocsmáját azzal a társasággal, amelynek középontjában a fiatal postatiszt szórta a pénzt.

Még éjjel sem volt, amikor Csernay arra a nem is meglepő felfedezésre jutott, hogy egy krajcár sincs a zsebében. — Hogy díjazhatós kasszárt fogja megdezsálni.

Ejnek idején bement a postahivatalba s a zárlatnál felmaradt felesleges pénzt mintegy 15,000 koronát, amit a temesvári postai igazgatósághoz kellett volna továbbítani, zsebre vágta és a rovatlapot az összeg kitüntetése nélkül bocsátotta utnak, a pénzzel pedig visszatért a társaságba, ahol aztán még szélesebb lett a jókedv.

Hihetetlen és leírhatatlan dárídó közben szórta Csernay a pénzt, de amikor közeledett a reggel, mindinkább nyomta a bűn sulya, a felfedezéstől való rettegés és így elérkezettnek hitte az időt, hogy megváltjon az élettől, amely ránézve ugys csak szűgyenletes jövőt ígért. Javában szól a zentai híres tamburások muzsikája, amikor kirántotta a magával vitt revolvert és homlokára szegezte, de már nem volt ideje az elsütésre, mert elvették tőle a revolvert.

Eközben már keresték az eltűnt postást, mert kora reggel híre ment a kis városban a nagy költsézésnek, ami gyanút fogott és így a főnök jelentést tett a csendőrségnél, amely letartóztatta. A szerencsétlen fiatalember nagyon megtört és első sorban orvost kért, hogy a mulatozás közben megsérült kezét kösse be. Töredelmesen bevallotta, hogy mikép emelte el a pénzt.

Távirat és telefon.

Nagynemzetiségi botrány.

Hazaáruló nemzetiségi képviselő.

Arad, augusztus 25. Popp Cs. István tegnap tartotta beszámolóját világosi kerületben, amely alkalommal óriási botrányt rögtönzött. — A hazaáruló képviselő az új választási törvényt fejtegette és azt javasolta, hogy Luegerrel lépjenek összkötetésbe annak kivására. Csakis így érhetnek el eredményt, mert különben a magyarok a nemzetiségek ellen fogják az általános vá-

lasztói jogot megcsinálni. A beszámoló, amely méltó volt a magyar-gyalázásáról ismert képviselőhöz, drámai fordulatokban is bővelkedett. — A mint elvégezte a beszámolót, a zenekar a „Gotterhalte“-ra kezdett, Popp Cs. István nagy gyönyörűségére. Aradon és a világosi kerület jobb érzésű polgárai között általános a felháborodás a hazaáruló képviselő ellen.

Kossuth látogatóban.

Budapest, augusztus 25. Kossuth Ferenc ma meglátogatta a honvédelmi minisztert Hivatalos dologról folyt közöttük a tárgyalás, aminek az eredményéről még eddig semmi sem szivárgott ki.

Ki is volt Szent István?

Cirkvenica, augusztus 25. Benedek János országgyűlési képviselő botrányos nyilatkozatot tett egy nagyobb társaság előtt.

Azt vetette oda ugyanis, hogy „Szent István egy vén hülye számár“ volt. A kijelentés általános megbotránkozást keltett. Ez esetből kifolyólag báró Orkey Ferenc miniszteri hivatalnok provokáltatta Benedeket.

A király Magyarországon.

Budapest, augusztus 25. Egy bécsi híradás folytán olyan hírek keringtek, mintha a király nem akarna Magyarországra jönni. Állítólag orvosainak a tanácsára. A „Korrespondenz Wilhelm“ megecfolja ezt a híresztelést. A király tehát el fog jönni a vesprémi naggyakorlatokra.

Abdul Aziz futása.

Berlin, augusztus 25. Tangerből jelentik: Abdul Aziz e hó 20-án csaknem kíséret nélkül érkezett a francia előőrsökhöz. Az összes európaiak, kik vele voltak, elmenekültek. Valószínűleg szándékosan futni engedték őket. Maga a csata nagyon

rövid tartalmu volt, mert Abdul Aziz hívei közt pánik támadt. Abdul-Hamid seregei gyorsan végeztek velük és teljesen megsemmisítették őket. Abdul Aziz minden hadiszerét teljesen elvesztette.

Égő vonat.

Makó, augusztus 25. A Mezőkovácsházára induló vegyesvonat 2 kenderrel rakott kocsija kigyuladt, a tüzet sikerült eloltani. Az utasoknak az ijedségen kívül egyéb bajok nem történt.

Gyilkos testvér.

Déva, augusztus 25. Boicán a Henz testvérek nagy örökösödési pert folytattak már régóta. A perben az idősebbik lett a győztes. A fiatalabb felszólította, hogy mondjon le a vagyronról felerészben, mikor ez ellenkezett, hosszú késével szívenszurta.

Hirdetmény.

Mindazok a személyek, kik az 1908. évi szeptember hó 1-ső napján a szabad forgalomba már átment, vagyis az 1899. évi XX. t.-c. szerinti szeszadóval és az 1899. évi XXIV. t.-c. szerinti szeszadóptlékkel is már megadóztatott olyan égetett szesz folyadékok készletével bírnak, mely összesen 10, illetőleg 5 liternél több alkoholt tartalmaz, az 1908. évi XXVIII. évi 121. és 123. §-ai értelmében kötelesek legkésőbb az 1908. évi szeptember hó 3-dik napjaig a folyadék mennyiségét és annak alkoholtartalmát, valamint azon községet és helyiséget, melyben az a folyadék tartatik, az illető készletek tartási helyére nézve illetékes pénzügyőri szakasznál írásban két példányban bejelenteni, tekintet nélkül arra, hogy ezek a készletek saját vagy idegen helyiségben vannak-e elhelyezve.

Ha az égetett szesz folyadékok összes készlete az 1899. évi XXV. t.-cikk szerinti elárusításra vagy kimérésre jogosultsággal bíró személyek birtokában 10 liter, más háztartásokban pedig a családfő birtokában összes készlet, ha erre a pótdó alá nem eső 10, illetve 5 liternyi mennyiséget is, bejelentendő.

A kis tartályokban levő illatszerek, ha súlyuk 1 kilogrammnal nem tesz többet, nem esnek a bejelentés kötelezettsége alá.

A bejelentések az előírt minta szerint szerkesztendőek. A bejelentéshez szükséges űrlapok az előállítási költségek megtérítése mellett minden pénzügyőri szakasznál és Budapesten a fogyasztási adóhivatalnál is kaphatók.

A készletek bejelentése és a készletek után esedékes pótdónak befizetése a birtokosnak képezi köteleességét.

Az egyugyanazon fél birtokában ugyanabban a községben (városban), habár különböző helyiségekben levő folyadékok egy bejelentésbe foglalhatók, de az ugyanazon fél birtokában különböző községekben (városokban) levő égetett szesz folyadékokról községenként külön-külön bejelentések teendőek.

Likőröknél és rozsolisnál, ha a cukortartalom egy hektoliter folyadéknál legalább 10 kilogrammot tesz, az alkoholtartalmat nem kell bejelenteni, hanem jogosítva van a fél az egész ilyen likőr-, illetve rozsolis készletét hektoliterenkint 35 hektoliter fok alkohollal bejelenteni. Ha ezt a kedvezményt az e nemű folyadékok egész készletére nézve együttesen nem veszi igénybe, akkor az egész készletnek tényleges alkohol-tartalma jelentendő be.

A pótdó alá eső bárminő esszenciáknál, illatszereknél, kozmetikus cikkeknel, gyógyszereknél és gyógyászati készítményeknél, azok alkohol-tartalmának bejelentése mellőzhető, tekintet nélkül arra, hogy a folyadékok mily mennyiségben vannak készletben.

Azok az alkoholmennyiségek, melyek a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok, illetőleg Bosznia vagy Hercegovina területéről az 1894. évi XV. t.-cikk, illetőleg az ezt módosító 1899. évi XVII. t.-c. szerinti szabályszerű eljárás mellett még az 1908. évi szeptember hó 1-ső napját megelőző időben utaltattak át a magyar szent korona országainak területére, ide azonban csak folyó évi szeptember hó 1-ső napján vagy azután érkeznek be, a most hivatkozott törvényekben körülírt eljárásen kívül további bejelentési kötelezettség alá nem esnek.

Minden más olyan esetben azonban, midőn a bejelentés kötelezettsége alá eső égetett szesz folyadékok az 1908. évi szeptember hó három első napján szállítás alatt állanak, anélkül, hogy már bejelentve és pótdóval megadóztatva lennének, a bejelentés megtétele és a pótdó befizetése az áru átvevőjének képezi köteleességét, ki a bejelentést a szesz megérkezésétől számítva legkésőbb 48 óra alatt megtenni köteles.

Ha az 1908. évi szeptember hó 1-én meglévő égetett szesz folyadékok készletének a fentiek szerinti bejelentése elmulasztatik, vagy ha a bejelentett alkoholmennyiség 10 százalékkal csekélyebb annál a mennyiségnél, mely a hivatalos felvételnél megállapították: az 1908. évi XXVIII. t.-c. 121. §-a értelmében az így megrovított, vagy a megrovítás veszélyének kitétt pótdó 4-szeres összegétől annak 8 szoros összegéig terjedhető pénzbüntetés alkalmaztatik.

A bejelentésben foglalt másnemű valótlanosságok, melyek nem az alkohol mennyiségére vonatkoznak, 10 koronától 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fenytettek.

M. kir. Pénzügyigazgatóság.

Debrecen, 1908 augusztus hó.

Eisenmann Oszár,

kir. pénzügyi tanácsos, pénzügyigazgató-helyettes.

Német szóra

fogad gyer-
o mekeket o

BUCHALLA ERVIN

tanító Szomolnokon
Szepes vármegye.

Telefon 210.

Telefon 210.

Földes Sándor

elektrotechnikai vállalata

Debreczen nagytrafik udvar.

Legolcsóiban és szakszerűen készít vil-
lamos villágítási- erőátviteli berendezé-
seket, házi és magán telefonok, villany-
csengők berendezését és évi jókarban
tartását, valamint minden e szak-
mába vágó legkomplikáltabb munkát.

Találmányok és fogalmak

Keresünk folyton jó és szabadalommal védhető
találmányokat átvenni és értékesíteni azonnali magas
készpénz fizetéssel vagy nyereségrészesedéssel az
egész szabadalom tartósága alatt

Találmányok melyek még nem állnak hivatalos
védelem alatt, általunk eszközöltetnek, illetve meg-
keresztetnek.

Ugyiszintén minden szabadalomjogos és szaba-
dalomműszaki ügyekben költségmentesen adunk fel-
világosítást.

Ajánlatok intézendők: Patentanwälte Ingenieur
Krug und Professor Aquilar Basel (Schweiz) Freie-
stasse 32.

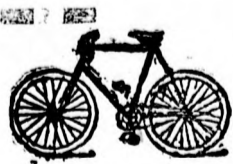
Szabadalmi hivatal találmányok és szabadalmak
eszközlése és értékesítésére az összes országokban.
A kérdések duplaportóval látandók el.

Okulárium

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 15.
félemeleten. Wien, I. Kärtnerstrasse 39.
Megfelelő szemüvegek ingyenes orvosi
rendelés naponta 9 órától 7-ig Márkus
dr. vezetése alatt. Szemüvegek és orr-
csipetők 3 koronától feljebb. Színházi
és távcsövek minden kivitelben dus vá-
lasztékban.

Zeis-Trieder látcsövek.

Kerékpár, varrógép,
gramafon, villamos-

sági cikkek és mindennemű alkatrészek
állandó raktára. Nagy választék lemez-ujdon-
ságokban. Elvállalunk villamos felszereléseket,
mindennemű mechanikai készülékek javítását,
vas- és fémesztergályozást, zománcolást, nicke-
lezést és az összes e szakmába vágó mun-
kákat szakszerűen és pontosan készítjük.

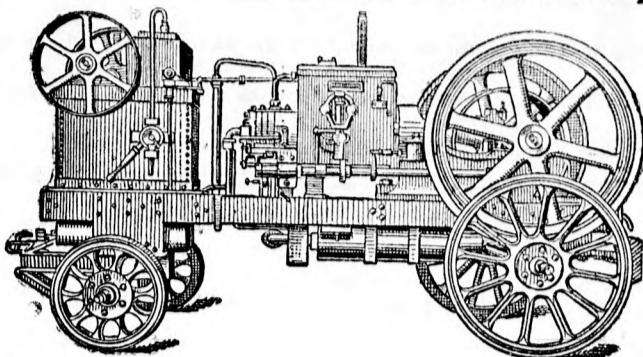

Geller és Németh

Debreczen,
Hatvan-utca 8. szám.

Eredeti „O T T O“ benzin motorok cséplési célra.

Saját műhely!
IX. Mester-utca
81. szám alatt.

Saját műhely!
IX. Mester-utca
31. szám alatt.

továbbá benzin-, petrolin-, légszesz és szivógáz motorok faszén, antracit és koksztüze-
lésre 1-1500 lóerőig LANGEN és WOLF motorgyár BUDAPEST VI., Váci-körút 59.

FAZEKAS IMRE

Villamos-világítás és Erőátviteli Vállalata az
Egyesült Villamossági és Képgyár R. T. kép-
viselője. Iroda Debreczen, Plac-utca 77. szám
(az udvarban). — Telefon szám 567.

Elvállal Villamos Világítási berende-
zéseket, lakások, üzletek és egyéb
helyiségek részére a legszolidabb ki-
vitelben erőátviteli motorberendezése-
ket. Nyomdák, műhelyek, szivattyuk
stb. meghajtására a leghasznosabb ki-
vitelben, Telefon és szobacsengő berendezéseket.

Szállít mindennemű szerelési anyagot, csilá-
rokat, dynamó-gépeket, motorokat, műszereket.
iv- és izzólámpákat dr. Just Wolfram lámpákat,
Tervek és költségvetés díjtalan.

Éladó

6 hold majorsági föld

épületekkel felerészben faj-
szőlővel beültetve közel a
városhoz. — Értekezhetni:
Vályi Nagy Gusztáv ügy-
véddel Csapó-utca 22. szám.

Mütrágya!

Foszfór, légeny- és káli trágyák!
Szárított fekáli és szárított ser-
téstrágya! Elsőrendű szőlő-
trágyák waggonszámra leg-
jutányosabban megrendelhető.

Klár Andor

bank- és áruüzletében

Debreczen,
Miklós-utca 23. sz.

Ugyanott kőszén mész, wag-
gonszámra 1-3 évre, kötésre
vásárolható.

Bankosztály!
Törlesztéses, kötvény és
váltókölcsönöket folyósít.

A modern gyógyszerek között, melyet az orvos leginkább rendel az
idegerősítő MUIRACITHIN

első helyen áll. Az **idegbeteg** képezik ma az orvosi működés főpontját. Különösen
időelötti gyöngye szervezetük, vagy **idegbeteg** nem hagyhatják figyelmen kívül. Az
időelötti idegesség, a túlerőltetés, a túlmunkásság, kicsapongás stb. következménye és
betegé teszi az egész testet. Ezért aztán a csekély rosszullétnek, mint **étvágytalanság**
feledékenység, reszketés, félelem, izgatottság stb. állandó kísérői az időelötti ideggyön-
geségnek. Ne mulassza el tehát senki ily esetben orvosi kezelés alá vetni magát ideje-
korán s az orvos, mint említettük a „Muiracithin“-ben egy kiváló gyógyszert fog aján-
lani. Olvassa el az orvosi véleményeket, melyek kívánatra ingyen és bérmentve meg-
küldetnek. Orvosi rendelvényre minden gyógytárban kapható.

Vezérképviselő Ausztria-Magyarország részére: **Hirschen-Apotheke, Wien VII. West-
bahnstrasse 19.** — Gyár: **Handelsgesellschaft Noris Zahn & Cie., Berlin O. 40. Neu
Friedrichstrasse 48.**

GLEICHENBERG klimatikus GYÓGYHELY.

(STEIERORSZAG.)

Nyári évad: **Május 15-től okt. 1-ig.** — Félalpin jellegű kedvezőbb klimatikus viszonyok.

Gyógyjavallatok: Légzőszervek (hurut, asthma, emphysema), szivizom betegségei,
idegbajok, rekonvaleszcencia. — **Gyógyeszközök:** Inhalációs és pneumotherapia, szén-
savas fürdők, hidegvizgyógyintézet, gyógy-gymnastika, napfürdők stb.

Gyógyforrások: Konstantin, Emma-forrás, Johannis-kut, Klausenforrás.
— Gazdagon illusztrált prospektusokat küld, lakás- és kocsikról gondoskodik —
a FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Dija: 10 szög 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel szedett szó 6 fillér.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg bekiültetik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Ajánlat.

Peórban (Szilágymegyében) 100 véka finom faju téli alma helyben eladó. Értekezni Szent Anna-u. 32.

Kézi és ládakofferek legolcsóbban Markbreit koffer-gyárában Hatvan-utca 5. Javitások elfogadtnak.

Mindennemű férfi és női kalapok tisztítását a legdivatosabb forma szerint és a legszébb kivitelben a legjutányosabb árak szerint készíti özv. Kiss Gáborné utóda **BORZA ISTVÁN** kalapos fizlete Debrecen, Főpiac, (Stenczinger ház). Cilinderek azonnal vasaltatnak.

Hegedű órákat adok koronájával. Cim a kiadóban.

Eladó az Ondódon 29 öl szántóföld új épülettel a Vedres dűlőben, ára 3400 frt, 500 forint teherrel. Értekezni özvegy Cseresznyés Ferencnél ugyanott.

Jámbor Zsigmond kárpitos, szalongarnitúra behuzást, diványokat, matracokat, javításokat jutányosan vállal. (Rákóczy) Meszena-utca 2. sz.

8600 forintra becsült jövedelmező ház megvehető 3500 forinttal. Cim a kiadóba.

Joghallgató keresztény házhoz nevelőnek vagy instruktornak ajánlkozik. Cim a kiadóhivatalban.

Jó fehérnemű varrórnő urnók pártfogását kéri. Cserepes-u. 7.

Az Ebesen, a vérvölgyi megállónál, közvetlen a vasút mellett 32 és fél katasztrális hold föld a rajta levő épületekkel együtt eladó. Értekezni lehet: Miklós-utca 39. sz. a.

Jókarban levő konyhaág és íróasztal jutányosan eladó, Burgondia-utca 3. sz. alatt.

Dr. KARDOS SAMU
és
Dr. GÁBOR JENŐ

társ-ügyvédi irodája f. évi augusztus 16-tól kezdve Ipar- és Kereskedelmi Bank, Piac-u. 58. sz. a. palotájában I. emelet 14. ajtó szám alatt van.

Legjobb anyaggal, legolcsóbban és legmegbízhatóan rendez be, helyben és vidéken, villamos villágítást, ivólámpákat, izzólámpákat, költségvetést díjtalanul

FÖLDVÁRI L.

Kossuth-utca 1. az udvarban. — Telefon 168. sz. — Tanuló felvétetik.

14—16 éves

kifutó fiúk havi fizetéssel felvétetnek a kiadóhivatalban: Arany János-utca 2-ik szám, (Hungária kávéház).

Egy nőtény kanári 4 koronáért eladó. Honvéd-utca 29. sz. a.

Cimbalom pedálos, teljesen új, gazdagon díszítve, gyönyörű hanggal, melynek értéke 500 korona, most minden áron azonnal eladó. Darabos-utca 57.

Elköltözés miatt, egy szoba konyha azonnal kiadó. Török Bálint-utca 14. szám.

Kereslet.

KIFOGÁSTALAN jó főzőnő kerestetik helybéli urí családnak; szeptember hónapvidéki szülőben töltendő. Értekezni Szent Anna-utca 32. sz.

Varróleányok női szabónőhöz felvétetnek. Fenyőne Zugó-u. 6.

Teljes ellátást keresek (kóser kosztot és különbejáratu szobát) két gimnazista fiam részére intelligens izr. családnál. Egyik fiu 16, a másik 17 éves. Cim id. Kohn Márton Komádi Biharm.

Ügyes és szolid varróleányok felvétetnek Vanger Sándor és társánál Battyányi-u. 1.

Első segéd alkalmazást nyer azonnali belépésre Rosenfeld Lajos rőfös, női és férfi divat üzletében Erőmhályfalván. Jó megjelentű ügyes elárusító előnyben részesül.

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasa szer a **MOLLITERGIN**,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek) üdőségét, hamvasságát, rózsaszínben játszó fehérségét. Megszünteti a kézörösséget. Az eldurvult, kirepedezett és szélkífujta arcot vagy kezet, a legrövidebb idő alatt fehérré s puhává tesz! Poudre alá is igen ajánlható! Hatása gyors és biztos! Mint bőrápoló szer páratlan! Teljesen fémmentes és ártalmatlan! Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. Készítő helye s főraktára Mihalevits Jenő gyógyszerháza a „Kigyó“-hoz Debrecenben, Főpiac 31. sz. alatt, a Városházzal szemben.

Villamos-világítási és erőátviteli berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T.
debreceni építésvezetősége

(Piac-utca 72. sz.) által készítettnek.

Szaksterű felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek **díjtalanul** szolgál Villágítótestek, csillárok és szerelvények **dus választéka.**

Telefon szám: 568. 1063

Intézeti fehérneműek

előírás szerint. — Matracok — paplanok — ágyhuzatok — Flanell takarók — esőernyők — gallérok — nyakkendők — zsebkendők — harisnyák

Dorogán és Somossynál

Debreczen,

* * Kistemplombazár. * *

Az

Ott Károly utóda

cég áruháza

Kossuth-utca 2. (városháza alatt)

feloszlik.

A raktáron levő jó mosó

zefirek

métere

17 és 19 krajcárért

lesznek elárusítva. 3

BUZIÁSI PHÖNIX
ÁSVANYVIZ

Kitünő hatásu vese- és hólyagbajoknál.

Szénsávdus, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített.

RENKIVÜL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.
Üdít, gyógyít. Orvosilag ajánlva.

Ivógyógmódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, huykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség: **Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.**
Debreceni főraktár Grünberger és Glück cégnél.

Nyomatott Debreczen sz. kir város könyvnyomda-vállalatánál.